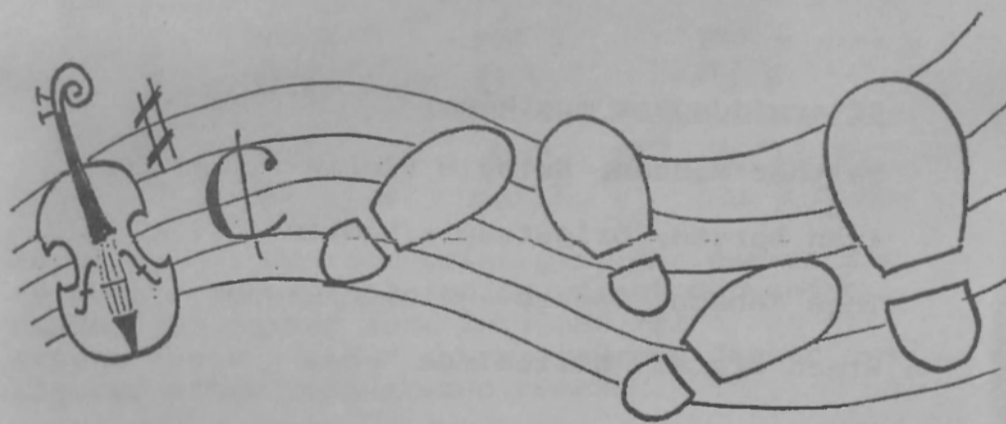

Hindsholm-musik

Hæfte 7

søndag d. 6/3-94 kl 14⁰⁰

SKOMAGERDRENGENE

- gammeldaws hindsholm-danse-musik
i levende tradition

Hæftet er skrevet af

Tage Aabech
Hybenhaven 202
5240 Odense NØ
Tlf.: 66 10 48 08

i anledning af

Eftermiddags-dansant i

Dalby Forsamlingshus, den 6/3-1994.

Eftermiddagens musikere:

Walther Madsen, Salby - violin

Ivan Larsen, Drigstrup - violin

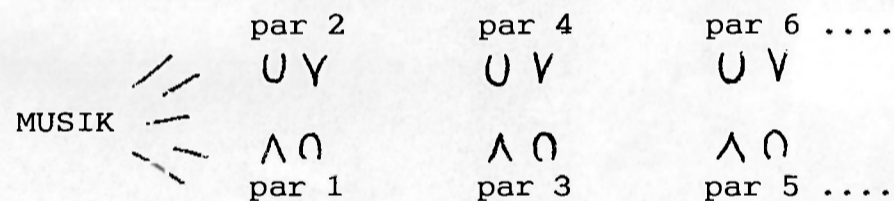
Tage Aabech, Odense - violin/klaver

Steen Ørsted, Kerteminde - bas

100 ÅR ER GÅET...

I år er det 100-års jubilæum! - dog ikke for vores eftermiddags-dansant, men i 1894 blev der på Hindsholm stiftet en musikforening, der har sat sig sine spor helt frem til i dag. Dels har vi Hindsholms Symfoniorkester, og dels er mange af de gamle noder og arrangementer er bevaret for eftertiden.

SKOMAGERDRENGENE spiller stadig den gamle musik, men også lokale dansebeskrivelser af Rasmus Henriksen fra Viby o. 1863 findes endnu. I den forløbne sæson har vi med vores Danse-Studie-Kreds især koncentreret os om Francaise. Francaise er en dans for to par, der står overfor hinanden. Opstillingen i salen er, at parrene står på to lange rækker:

Først er det den ene række par, der danser for, så repeteres musikken og nu er det den anden række, der danser for. Derefter følger et nyt stykke musik (2. tur), hvor parrene danser nye figurer efter tilsvarende mønster.

At der er 10 forskellige ture at huske på, og at de kun dances to gange hver, er nok medvirkende til at Francaise er blevet fortrængt af les Lanciers (der kun har 5 ture, som dances fire gange hver). I Sverige har Francaisen dog holdt stand overfor Lancieren.

Men her i eftermiddag får publikum selv lejlighed til at stifte bekendtskab med Francaisen og ikke mindst høre den lokale og meget melodiske musik!

HINDSHOLM-MUSIK OG DANS I ÅRET, DER GIK.

I det forløbne år kan vi først og fremmest se tilbage på Den hiSTORiske Dansedag i Kerteminde. Desværre kunne kun to hold oprettes, nemlig Senior-dans og Historiske danse med Henning Urup fra Dansk Dansehistorisk Arkiv, hvilket også smittede af på deltagerantallet ved aftenens bal.

Foto: Kjerterminde Avis

Men vi, der var på holdene, havde en strålende dag rig på dansemæssige oplevelser hvor vi prøvede 1700-tallets rækkedanse og hørte om dem i deres historiske perspektiv.

Dog har følgen været, at vi i år kun har ét hold om eftermiddagen og uden aften-arrangement. Se annoncen på bagsiden af dette hæfte.

I Morgenposten var der d. 14/3-93 en artikel: "Tømremesterens fynske forår", om Walther Madsen og hans musikalske liv, se næste sider. I "Meddelelser fra Dansk Dansehistorisk Arkiv" har været en oversigt over de flere tusinde dansemelodier fra Hindsholm, der de seneste år er fundet frem i lyset igen.

Også på Toldboden i Kerteminde var Hindsholms gamle musiktradition repræsenteret på sommerudstillingen: "Hindsholms historie, kunst og kultur".

Vores Danse-Studie-Kreds har dels haft et frafald bl.a. på grund af sygdom og bortrejse, men til gengæld har også et par nye dansere fundet vej og deltaget. Men alt ialt er vi for tiden så få, at vi har besluttet at indstille vores øveaftener indtil videre. På musik siden er Jørgen Kuhlmann fra Viby faldet for egnens egen musik og er begyndt at øve med på sin harmonika.

I den forløbne sæson har vi først og fremmest arbejdet med Francaise i 10 ture, se artiklen andet steds i bladet.

Og endelig har vi haft fornøjelsen at være ude en aften og vise nogle af vores lokale gamle danse for Rynkeby-Kølstrup Folkedansere, og har den glæde at de gerne vil have os igen et par aftener her i foråret.

Tømrermesterens fynske forår

M.P.
14/3-93

Walther Madsen fra Salby har spillet violin på Hindsholm i 50 år. Høvlen har snuppet en bid af den ene spillefinger, men han klarer sig fornemt endda.

Af
CHARLOTTE P. NOVRUP

SALBY - Det er rent 'Fynsk Forår'. Solen skinner, vintergækkerne knejser, og solsortene fløjter om kap med de blide toner, Walther Madsen med sin bue trækker ud af violinen.

Den gamle tømrermester i Salby misser med øjnene mod den skarpe sol, mens hans fem fingre danser på strengene. Eller rettere fire trekvart fingre, for høvlen har snuppet det yderste led af Walther Madsens langemand. Intet mindre end en katastrofe for en violinist.

- Hvis den dog bare havde snuppet dén her, så havde det ikke gjort så meget, smiler han lunt og vipper med højrehåndens langemand.

Violinen har været Walther Madsens musikalske følgesvend, siden han var 13 og boede i Viby. I dag er han 66 og takket være en god portion flid og stædighed i fuld musikalsk vigør, ikke mindst i Hindsholm Symfoniorkester.

- Da fingeren røg for 12 år siden, troede jeg, det var slut, og det havde jeg det godt nok skidt med. Musik er livskvalitet og glæde, og der er ingen, der ikke spiller selv, som kan forestille sig, hvad det betyder at kunne gøre det, siger han, der efter uheldet holdt pause et helt år.

I løbet af det nåede han at investere en pæn sum penge i et elektronisk hjemmeorgel. Det står stadig i stuen, men det ville være synd at sige, at det er blevet slidt. Elektroniske toner er langt

fra Walther Madsens hofret.

- Det er noget kunstigt noget, mener han. Langt fra det, han i sin tid lærte at elske af skomageren i Dalby, Hans Peder Christiansen.

- Jeg fik timer ind imellem, at han stod og bagflækkede sko, og det var ham, der købte den her til mig i Odense.

Walther Madsen holder sin violin frem. 225 kroner kostede den, da skomageren købte den for mange år siden. Violinen er 200 år gammel, og for ti år siden blev Walther Madsen budt 25.000 kr. Kontant.

- Men om jeg så kunne have fået 50.000, så havde jeg ikke solgt den, siger han meget bestemt.

Hvordan Walther Madsen og hans uadskillige violin klinger sammen, kan man høre næste lørdag aften i festsalen i Kerteminde, hvor han og orkester spiller op til bal på den historiske danse-dag.

Det er så englens synger, og solsortene fløjter, når Walther Madsen tager sin violin frem og giver et nummer midt i det fynske forår. Foto: Steen Heiberg.

100-års-jubilæum

På de følgende sider bringes lidt arkiv-materiale fra "Musikforeningen af 1894":

Love
for Musikforeningen af 1894
§ 1.

*Foreningens Formaal er at kunne udføre
saa god og alsidig Musik som mulig*

Paragraf 1.

Foreningens formaal er at kunne udføre saa god og alsidig Musik som mulig.

Paragraf 2.

Foreningens aktive medlemmer betaler 50 Øre halvaarlig, til Foreningens fælles Kasse, som benyttes til Indkjøb af Musik og lignende fælles udgifter.

Paragraf 3.

Nodestemmer, Bøger eller andre Rekvisiter eller Instrumenter, tilhørende Foreningen, ere Medlemmerne hver især ansvarlige for til sin Værdi saalænge de ere i Vedkommendes Værge.

Paragraf 4.

Bortreiser et Medlem eller paa anden Maade udtræder af Foreningen, maa han først aflevere de Foreningen tilhørende Sager, som han maatte have i Værge, ligesom han intet Krav har paa Foreningens Kasse eller Eiendele.

Paragraf 5.

Alle Spørgsmaal og Sager, Foreningen vedrørende, som Betaling for Musik og andet lignende, afgjøres ved simpel Stemme flerhed. I Tilfælde af Stemmelighed, gjør Formandens Stemme udslaget, og Mindretallet skal da bøje sig og efterkomme Flertallets Beslutning. Undtagne derfra ere dog følgende tre Punkter i næste paragraf.

Paragraf 6.

1. For at kunne tage Bestemmelse om Foreningens Opløsning udkræves mindst 2/3 Parter af hele Foreningens samlede Stemmer.
2. Og ligeledes i Tilfælde af Foreningens Opløsning, for at kunne tage Bestemmelse om Foreningens Midler og mulige Eiendele, dog Foreningens Noder tilfalder Derigenten.
3. Og endelig, for at kunne forandre noget i denne Lov, udkræves ligeledes 2/3 Parter af Foreningens samlede Stemmer.

Paragraf 7.

En Formand og Derigent velges som har at lede og indøve Musikken og holde Regnskab over Foreningens Udgifter og Indtægter og iøvrigt varetage Foreningens Interesser paa bedste Maade.

Paragraf 8.

Generalforsamling afholdes hvert Aar i Januar Maaned hvor Regnskabet fremlægges og en Formand og Derigent vælges. Valgt blev Lars Olsen.

Saaledes vedtaget i Januar 1894 i Mesinge hos Maler Eitz

Lars Olsen

Nye Medlemmer have kun Andel i det som anskaffes efter deres indmeldelse.

tilføjet 2 Januar 1896

Frederik Eithz	Lars Olsen
Peder Kristensen	Hans Jacobsen
Alfred Karstensen	
Anders Pedersen	
Marius Lange	
Hans Peder Christiansen	

Regnskab

1894.

Udgifter

Januar	42. Hæfte Petit Dandse	2	kr.	-
	51. og 54. Bal - - -	3	"	-
	Porto for samme			30 Øre
Februar	19 Hæfte Blæsedanse	1	"	25 "
	17 - - -	1	"	25 "
	9 Sange Danse Gratis			
	Porto			25 "
August	Lancier Kvadrille	1	"	-
	Champagne Galop	1	"	-
	2 Hæfte Mellemaktsalbum	3	"	-
	Porto			30 "
	Bind og Pap	1	"	16 "
	Papir			78 "
	Linden grønnes			80 "
	Telefon			25 "
	Baand 30 Øre,			
	Fragt 80 Øre	1	"	10 "
	1 Brach Stemme			50 "
	1 Ctr Bas med Bue	50	"	-
	1 F & Es Tuba 3 Ventil	68	"	-
	Til Kul	2		
	Udgift			<hr/> 137 Kr 64 Øre

Indtægter

November
18 Afholt Concert og Bal i Klubben
i Dalby offentlig
Fragaaet til Politi 5 Kr.
til Fattigkassen 2 "
til Fortæring 2 "

Netto Indtægt 87 Kr 40 Øre

1895
6 Januar Afholt Concert og Bal i Mesinge
Hus for Aktionærer og Demokrater
Fragaaet til Fortæring 3 kr 60 Øre

Netto Indtægt 50 Kr 24 Øre

Afholdt Bal i Mesinge Hus i Juli
til Fordel for Lars Olsen under
en langvarig Sygdom.
Entre 35 Øre.
Indkom 62 Kr.

Mai 14 Ungdomsforeningsbal i Mesinge
Hus alle 8
Vi fik knap 3 Kr. hver.

September
26 Høstfest i Mesinge Hus alle 8.
Vi fik 25 Kr alle
Lars Olsen fik 4 kr.

Indtægt 137 Kr 64 Øre

Intet Medlemsbidrag er opkrævet det Aar, da vi
gav 1 Kr. 50 Øre hver til en brugt Piccolo.
Prøver har været holdt i Mesinge Hus cirka 1 Gang
om Ugen Januar og Februar. Paa Grund af Lars
Olsens Sygdom begyndt igen i September omtrent 1
Gang ugentlig til Nytaar. Q

Og her ses så 100-års-jubilæarerne:

Til venstre med trommen står maler Marius Lange, Midskov, og den unge mand bagved er senere murer Anders Kryger Rasmussen, Salby. Siddende med cornet har vi maler Frederik Eithz, og stående bagved med tuba ses landmand Peder Kristensen, Mesinge. Siddende i midten foreningens initiativtager, Lars Olsen (d.y.), Midskov. Lige bagved står Anders Pedersen, som stammer fra Stengården i Martofte. Alfred Karstensen sidder med basun og stående yderst til højre er skomager Hans Madsen, Stubberup.
(fra "Spillemandsmusik på Hindsholm i 200 år")

I 1988 kunne man i øvrigt høre 1894-orkesterets arrangementer - 94 år efter Musikforeningens stiftelse. Det var da vi holdt "Radio-Dansant" i Dalby Forsamlingshus, hvor et orkester sammensat til lejligheden spillede de gamle arrangementer og Radio Fyn transmitterede det.

FRANCAISE i 10 ture.

"Francaise'en er en serie kontradanse, som i 1700-tallet kom fra England til Frankrig, og siden til Tyskland og Sverige. En svensk studenterdansegruppe introducerede den i Danmark sidst i 1800-tallet, hvor den blev en meget brugt og populær dans." står der i folkedansernes blad, "Hjemstavnsliv" feb. 1994. I folkedanserhæftet fra Møn står denne francaise i 6 ture beskrevet, meddelt af Bodil og Peter Rasmussen, Hjælm pr. Stege i midten af dette århundrede.

Men det er nu fejlagtigt at sige, at dansen blev introduceret i Danmark sidst i 1800-tallet, fordi mere end 100 år tidligere, nemlig allerede i 1833 kan Francaisen i 6 ture findes i en trykt dansebeskrivelse fra Århus af danselærer Jørgen Gad Lund.

Men på Hindsholm findes francaisen i hele 10 ture noteret omkring 1863 af Rasmus Henriksen i Viby. Han har formodentlig undervist i dansen sammen med en tilrejsende musikanter, Jens Hansen, som i 1861 har lært francaisen af Carl Nielsens fader, maler Niels Jørgensen i Nørre Lyndelse. I 1866 står francaisen også i 10 ture i en trykt dansebeskrivelse af H.J.S.Hansen fra Assens, og den er lidt anderledes end den lokale Rasmus Henriksens. Og endelig findes fra samme tid en jysk håndskrevet beskrivelse af francaisen i 10 ture fra Vorbasse af en landsbyspillemand, Jørgen Nielsen Skyggebjerg.

Men vi er så heldige, at på Hindsholm findes også musikken til de 10 ture! Det er Jens Hansen, der skrev den ned i 1861, hvorefter flere lokale musikantere har skrevet den ned:

væver Jens Madsen, Birkebjerg i 1870,
Lars Olsen (d.y), Midskov i 1873,
Niels Poulsen, Kastelsgård i Viby
(hvor Jens Hansen tjente) i 1882
og Niels Christian Andersen, Dalby i 1880'erne 11.

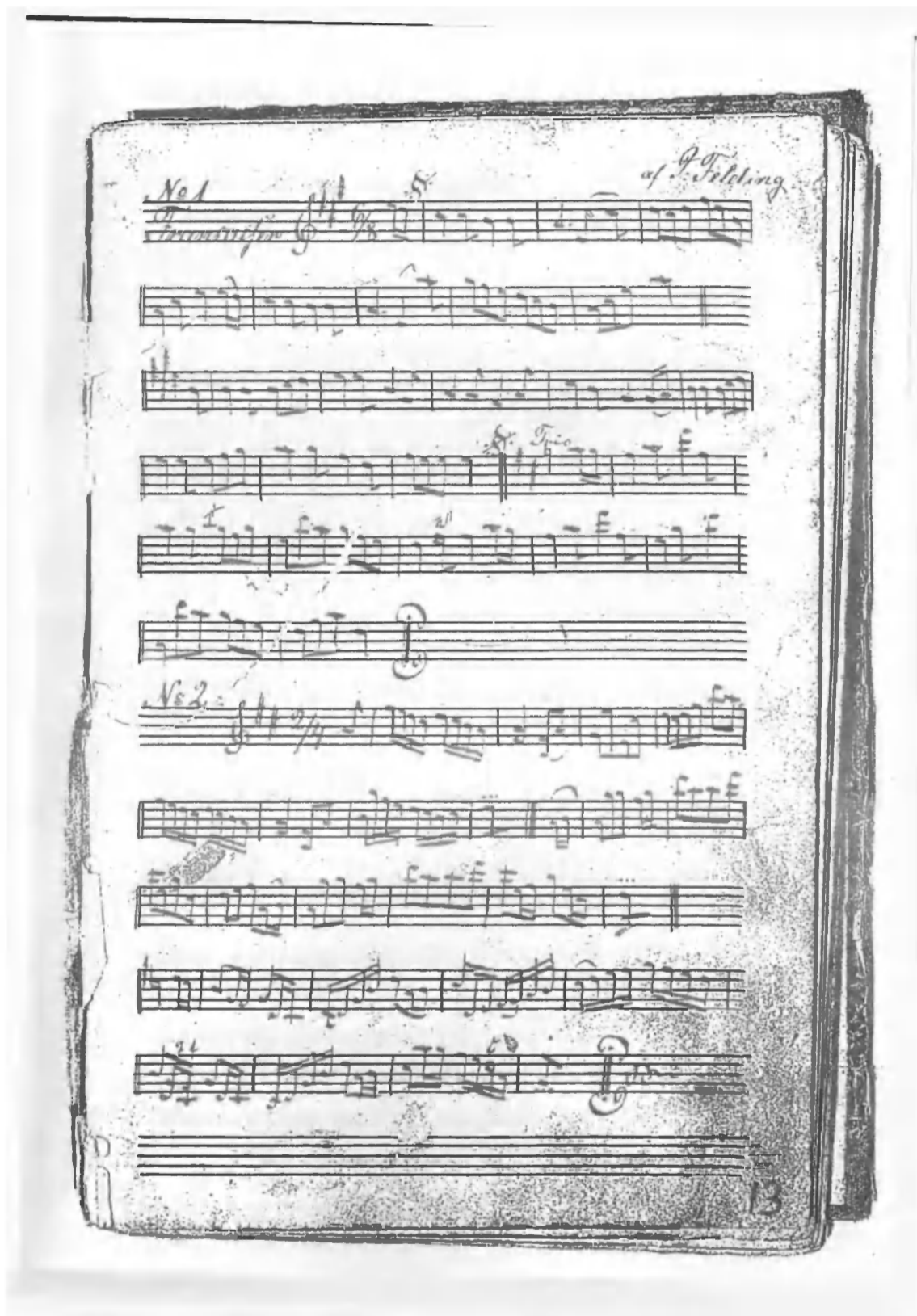
I Skomagerdrengenes Danse-Studie-Kreds har vi i efteråret 1993 arbejdet med francaisen. Vi har haft besøg af Karen-Lise Brysting, som kender folkedansernes 6 ture til den Møn'ske musik, og 6 af Rasmus Henriksens beskrivelser svarer til de kendte danse fra Møn. Vi fik så her samtidig en kode til at forstå Rasmus Henriksens måde at skrive på: for eksempel mener vi at Rasmus Henriksens "glissade" betyder krydsfatning med egen partner og chassé-trin.

Herefter har vi så prøvet at få de sidste ture på plads, og vi mener, at det er lykkedes rimeligt godt. Vi kan så håbe, at vores pioner-arbejde vil sætte sig spor hos andre danse-glade mennesker.

Det vil føre for vidt i dette hæfte, at gengive vore beskrivelser af dansens ti ture, men da musikken er god og ikke særlig kendt, bringes på de følgende sider Jens Hansens nedskrift fra 1861 (nedfotograferet x 0.71). Bemærk, at han til sidst skriver: "Dandset af N.Jørgensen, Nørrelyndelse" - det er Carl Nielsens fader, Niels Maler.

Imellem 9. og 10. tur spiller vi en galop, som står i Niels Christian Andersens nodebog sammen francaise. Og først derefter spiller vi 10. tur, men til en lidt anderledes melodi som står lidt oftere i nodebøgerne. Også denne melodi er karakteristisk med sit "et skridt til højre - buk" i starten af 2. stykket - et "buk", som af fantasifulde børn let kan blive til den kendte "gedebuk".

Interesserede er meget velkomne til at kontakte Tage Aabech vedrørende yderligere oplysninger eller kommentarer!

Handwritten musical score on a page with a double-line border. The score is divided into three sections:

- Section 1 (No. 3):** Labeled "No. 3." at the top left. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 2/11. It consists of five staves of music.
- Section 2 (No. 4):** Labeled "No. 4." at the top left of the second system. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 9/8. It consists of four staves of music.
- Section 3 (No. 5):** Labeled "No. 5." at the top left of the third system. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 2/4. It consists of two staves of music.

The notation includes various note values, rests, and bar lines. The paper shows signs of age and wear.

A page of handwritten musical notation, likely a manuscript. The page contains ten staves of music, arranged in two systems of five staves each. The notation is in a historical style, possibly from the 18th or 19th century. The first system begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The second system begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The notation includes various note values, rests, and bar lines. The page is numbered '15' in the bottom right corner.

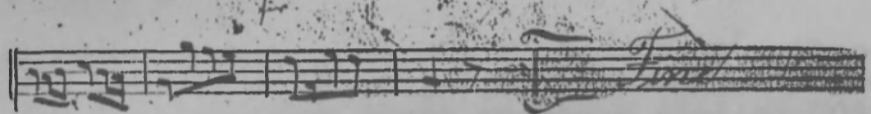
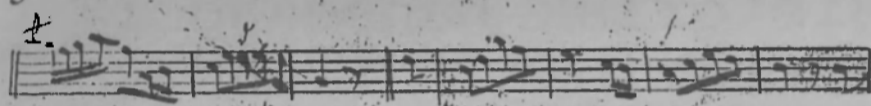
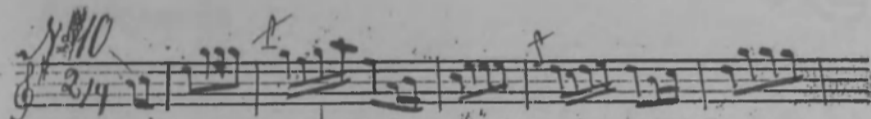
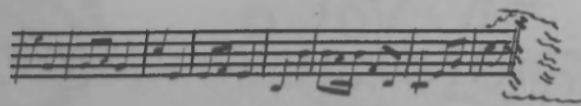
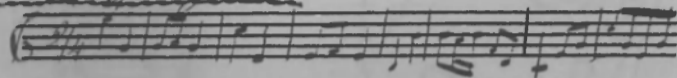
No. 8. *S.* No. 6

No. 9.

No. 10.

Handwritten text at the bottom right of the page:
Bundschuh und Hesperiden
Königsberg 1866

10. Takt Af Keds galop

Galoppen, som vi spiller
mellem 9. og 10. tur, fra
Niels Christian Andersen,
Dalby - 1884.

En anden udgave af 10. tur,
som optræder på lige fod med
omstående. Her fra Niels
Poulsen, St.Viby - 1882.

Nu på
søndag!

Folkemusiklaget

